

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVIII (52) • ŠTEV. (Nº) 29

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 22 de julio - 22. julija 1999

CIRIL MARKEŽ

Na pragu tretjega tisočletja

Govor na spominski proslavi v Bariločah, 4. julija

Preteklega 29. maja letos se je na Otoku mož - Herreninsel, ki je največji otok Chiemskega jezera na Bavarskem - zbralo približno 2000 Slovencev tako iz matične Slovenije kakor tudi iz zamejske in izseljenske.

Kakšen je bil njihov namen? Ta, da se skupaj z Bavarci spomnimo, da smo na tistem otoku sredi osmega stoletja s krstom slovenskih knezov Gorazda in Hotimirja postali Slovenci živ ud vesoljnega krščanstva. S tem dejanjem smo vstopili v Evropo in njeno kulturo, predvsem pa v našo samozavest.

Ob krstnem kamnu teh dveh knezov smo se vsi zahvalili za milost vere. Za milost tiste vere, ki je slovenskemu narodu dajala smisel in moč, da je skozi vsa du preganjanja in zatiranja dosegel svoje samostojnosti. Tisočletni sen lastne države se je uresničil na pragu tretjega tisočletja.

Trdno prepričani pa smo, da bi te milosti se ne dosegli, če ne bi imeli vseh teh mučencev, katerih se spominjamo danes. Oni so nam s poštenim življenjem in mučeniško smrtjo priborili svobodno Slovenijo. Njihova smrt je krona narodovi poštenosti in zvestobi krščanskim načelom.

Naši predniki so umirali za druge narode, za druge države, za tuje kralje in cesarje. Pobiti domobranci, četniki in vsi domoljubi, ki so padli zaradi poštenja, vere, ljubezni do domovine in nje svobode, pa so se borili za svojo lastno državo in za kralja vekov in tisočletij.

Ti naši mučenci so nam porok, da bo narod, sedaj samosvoj, vstal očiščen iz rdečega brezbožnega blata, v katerega ga imel pahnjena pol stoletja brezbožni komunizem in njegovi hlapci.

A ti krvniki ne priznajo opomina smr-

ti! Po pol stoletja še vedno ne pristanejo, da so se zmotili, da so grešili, in ne priznajo, da so se jim sanje o tisočletnem vladanju podrle skupaj z berlinskim zidom. Preveč je v njih napuha in še več strahu pred resnico. Kajti, če bi priznali svojo polstoletno zablodo, bi na mah postali strašni siromaki, spoznali bi svojo moralno in duševno pritlikavost.

Mi pa z našimi mučenimi in pomorjenimi brato vemo, da je pol stoletja v primeri z našo več kot tisočletno zvestobo narodu - ne kakšni internacionali - in z našo predanostjo krščanski veri - ne kakšnemu komunističnemu mitu - le neznamen, čeprav skrajno krut delček narodove poti skozi tisočletja.

V blagoslovljeni senci roških brezen, Teharij in drugih morišč ter vsemogočih zaporov in preganjanj stopamo ponosno in pogumno v tretje tisočletje. Burka, stara že tisoč let, ki je doživela svoj višek v izdajalski revoluciji, je končana. Samostojna Slovenija gre tretjemu tisočletju naproti s hvaležnim srcem do rajnih bratov in s prepričanjem, da njihova žrtev ni bila zaman.

ZADNJI ROKI ZA ZDRUŽEVANJE

Na skupni seji izvršilnih odborov Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) in Slovenske ljudske stranke (SLS) dne 13. julija še niso določili datuma združitve, sta v skupni izjavi povedala predsednika obeh strank Marjan Podobnik in Lojze Peterle, hkrati pa sta oba izrazila veselje, da je prišlo do prvega takšnega pogovora na tej ravni.

V zvezi s skrajnim rokom za dokončno združitve strank je predsednik SKD Lojze Peterle pojasnil, da je skrajni rok tisti, ki še omogoča normalno izvedbo vseh volilnih opravil in pravočasno motivacijo ljudi. Zadnji roki bodo tekli konec zime oz. v začetku pomladi, ob tem pa je izrazil željo, da bi do združitve prišlo že prej. Predsednik SLS Marjan Podobnik se je s Peterletovo oceno strinjal. Pristavil je, da je modro stvari zastaviti tako, da jih čas ne bo lovil. Menil je tudi, da je sistem zdaj dobro zastavljen; cilj - uspeh na prihodnjih volitvah - pa bo dosežen, če bodo postopki izpeljani pravočasno.

Kot je pojasnil Peterle, se je pogovor začel v prijetnem ozračju. Odločili so se za odkrito izmenjavo mnenj o odprtih vprašanjih in začeli v duhu, ki vodi k dobremu nadaljevanju skupnega projekta. Marjan Podobnik je ob tem izrazil pričakovanje, da bodo s tem sestankom morda naredili korak preko določenih nezaupanj, ki so se iz različnih razlogov vendarle ustvarjali v preteklih letih. To je po mnenju predsednika SLS še posebej pomembno v luči uspešne in vsestransko pozitivne izpeljave projekta povezovanja in združevanja v enotno stranko. Menil je, da lahko srečanje v tako široki zasedbi gotovo pomaga vodstvom obeh strank, da bi stvari po delovnih skupinah v prihodnje pospešili.

Na novinarsko vprašanje, kako name ravata stranki razrešiti dilemo glede dejstva, da je ena stranka v vladi, druga pa v opoziciji, je Peterle pojasnil, da so sprejeli skupno izjavo, v kateri piše, da dokler se ne dogovorijo oz. združijo, delujeta stranki v skladu s formalnim statusom. Ko pa bo

prišlo do združitve, potem bo formalno stanje drugačno in glede tega se bo takrat treba dogovoriti, je poudaril predsednik SKD. Dodal je, da je dilema nedvomno odprta, na razpolago pa so različne možnosti. V SKD zastopajo tisto, ki bo za ljudi jasna, verodostojna in bo vodila k zmagi. Marjan Podobnik se je strinjal, da je to resno odprto vprašanje. Poudaril je, da je njihova želja vzvodov ne dajati iz rok, ampak jih okrepiti, da bi lahko izvajali pozitiven program za Slovenijo v čim večji meri tudi v prihodnje.

Na sestanku obeh strank so se med drugim dotaknili tudi dileme glede novega imena stranke. Peterle je pojasnil, da je pri tem treba upoštevati čim bolj strokovna merila, skratka tisto, ki bo najbolj v skladu z njihovimi cilji. Najprej se bodo pogovorili o kriterijih, potem pa o končni izbiri, vnaprej pa ni bilo povedano tako ali drugačno ime. Marjan Podobnik je, kar zadeva ime stranke, izrazil pričakovanje, da bo to tista točka, kjer ne bo posebnih zahtev za spremembo imena, med drugim tudi zato, ker je bila že na samem začetku, ko je prihajalo do pobud za združitve teh dveh strank, dana tudi pobuda za ime SLS. Podobnik je pojasnil, da se v njegovi stranki strinjajo z analizo vseh različic, vendar pa pričakujejo, da bodo vendarle zgodovinski in drugi argumenti pretehtali v korist imena SLS. Ob tem pa je po njegovem mnenju absolutno prednostna naloga priti do takega vsestranskega izgleda stranke, ki bo imela vse možnosti za ambiciozno prevzemanje vodenja Slovenije v svoje roke.

O tem, kdo bo predsednik nove stranke, kot je povedal predsednik SKD Peterle, ni tekla beseda. To bo slej kot prej prišlo na „dnevni red“, vendar pa tudi tukaj SKD zastopa stališče, da je potrebno najprej postaviti jasne kriterije in demokratičen način odločanja.

Prvak SLS je med drugim še izrazil veselje nad dejstvom, da bosta stranki skupaj obeležili 130. letnico Vižmarskega tabora.

Papežev obisk in Slomškova beatifikacija

19. septembra bodo Slovenci v Mariboru sprejeli in pozdravili papeža Janeza Pavla II., ki prihaja v Slovenijo z namenom, da slovesno razglasi častitljivega božjega služabnika Antona Martina Slomška za blaženega. Postopek za Slomškovo beatifikacijo je trajal dobrih sedemdeset let in je bil v lanskem letu, 3. julija, uspešno zaključen.

Ob 10. uri bo letalo s papežem Janezom Pavlom II. pristalo na mariborskem letališču. Po kratkem protokolarnem sprejemu predsednika države, apostolskega nuncija in naših škofov se bo sveti oče s papamobilom odpeljal na bogoslužni prostor pri Betnavskem dvorcu. Sveti oče se bo najprej 15 minut vozil med zbrano množico. Ob 11.00 se bo začela sveta maša in v začetku bogoslužja bo dejanje slovesne razglasitve škofa Slomška za blaženega; v nadaljevanju svete maše bodo bogoslužne molitve že v čast novo-razglašenemu blaženemu.

Po končanem evharističnem slavlju se bo papež s spremstvom odpeljal na škofij-

ski dvorec, kjer bo kosilo in kratek počitek. Ob 17.30 bo papež poromal na Slomškov grob v stolnico; najprej bo tiho molil in se srečal z delegati slovenske sinode, bogoslovci, duhovniki, redovniki in redovnicami. Vsem zbranim bo sveti oče namenil spodbudne besede.

Pred odhodom z mariborskega letališča se bo papež Janez Pavel II. srečal s predsednikom države Milanom Kučanom in se vpisal v Zlato knjigo mesta Maribor. Cerkevni odbor za papežev obisk vabi posameznike in družine, da se čimprej prijavijo v svojih župnijah, ker bo le tako mogoče na podlagi prijavi zagotoviti ustrezno število avtobusov in vlakov. V župnijah bodo udeleženci tudi prejeli vstopnice, s katero bo mogoče priti na bogoslužni prostor pri Betnavskem dvorcu v Mariboru. Vstopnica je brezplačna! Edini strošek za posameznika bo avtobusni oz. železniški prevoz ter po želji nakup stolčka iz kartona, zaščite pred dežjem in pozdravnega šala.

V Rimu odobrili 2. člen osnutka zaščitnega zakona

Komisija za ustavna vprašanja v italijanskem parlamentu je 15. julija odobrila drugi člen osnutka zaščitnega zakona, ki govori o zavezanosti zaščite slovenske manjšine mednarodnim konvencijam o manjšinah, o priznanju manjšinskih jezikov ter o spodbujanju primernih oblik čezmejnega sodelovanja.

V torek, 20. julija, je komisija razpravljala o tretjem in četrtem členu, ki sta nosilna stebra celotnega zakona, saj določata oblikovanje in sestavo paritetnega odbora, ki bo začrtal dvojezično ozemlje v Furlaniji-Juljski krajini. Odbor naj bi sestavljalo dvajset članov, od tega deset Slovencev. Štiri bi določile krovne manjšinske

organizacije, tri skupščina izvoljenih predstavnikov, dva deželni svet in enega rimska vlada. Odbor naj bi v 18 mesecih sestavil seznam dvojezičnih občin, okrožij in krajev in drugih določil v zvezi z izvajanji zaščitnih norm.

Predsednik poslanske zbornice je objavil razpored razprave na plenarnem zasedanju zbornice 23. julija, kamor je uvrščen tudi zaščitni zakon. Glasovanje bo zaradi obširnega dnevnega reda, kot kaže, sredi septembra. Na plenarnem zasedanju zbornice je obstrukcija zelo težka, ker ima vsaka skupina za razpravo omejen čas. Predsedstvo zbornice je zaščitnemu zakonu namenilo 10 ur in 28 minut.

STRAN 2:

Drobničev govor v Rogu

ANTON DROBNIČ

V Rogu ležimo pobiti

Govor na spominski proslavi v Kočevskem Rogu

V ta posvečeni gozd smo prihajali vsako leto, v velikem številu in z jasno zavestjo, da roška slovesnost ni samo spomin na mrtve mučence, ampak tudi zaveza živih, da bomo nadaljevali misel in delo mrtvih branilcev slovenstva, krščanstva in kulture.

Zanašali smo se, da nam bo nova država kot naslednica države, ki je morila, pri tem pomagala in tudi sama prevzela to zavezo. K prvemu roškemu spravnemu bogoslužju so prišli tudi tedanji komunistični državni voditelji in prvi ljudje kulture. Ti so hoteli žalno slovesnost za pomorjeno domobransko vojsko izkoristiti za lastno očiščenje, se po političnem porazu in splošnem razpadu komunističnega sistema predstaviti kot novi demokratični politiki in narodni voditelji. Kljub odločnemu nasprotovanju preživelih domobrancev in sorodnikov umorjenih, da nasledniki zločinske partije ne morejo imeti javne besede pri breznih njihovega zločina, se je to zgodilo. Prišli so, brezobzirno odrinili prijatelje pobitih in ostanek preživelih domobrancev, se ošabno postavili v ospredje in si vzeli besedo. Za javnost so izpred oltarja s podobo Marije Pomagaj zaigrali spravo, v resnici pa niso imena umorjenih domobrancev niti izgovorili; kaj šele da bi stopili čez cesto do brezna in mrtvim poklonili eno samo misel, en sam cvet in prižgali eno samo svečko.

Zadnji predstavnik totalitarne oblasti v Sloveniji se je tedaj polastil besed starozavezne preroka in jih brezobzirno uporabil za opravičevanje zločina: Bil je čas vojne in smo morili! Ne smete torej govoriti o revolucionarnem nasilju in zločinah, saj je bila vendar vojna, čas, ko smo smeli moriti. Kaj nam mar, če vojno pravo določa drugače, kaj zato, če je bilo vojne že konec! Sedaj je čas miru in dajte nam s tem mir!

S svojo navzočnostjo, ki je nismo hoteli, nas je razžalil, s svojim sprenevedavim nastopom nas je ponižal. Med ljudmi, ki jih komunistični sistem ni navadil samostojnega mišljenja, pa si je zagotovil podobo spravljivega, nič krivega, kar pobožnega človeka in s tem zmago na volitvah, kar je podaljšalo oblast nekdanjih komunistov in jim omogočilo, da so si prilastili narodno premoženje in večino pomembnih položajev v novi državi. Pri kasnejših žalnih slovesnostih njega in njegovih nismo nikoli in nikjer več videli.

Tako klavrno se je začela naša sedanost. Zato ni čudno, da državo še vedno in vsak dan bolj upravljajo bivši komunisti in njihovi vdani pomagači. Na čelu države je nekdanji voditelj totalitarne partije in vojak revolucije, na čelu vlade nekdanji predsednik komunistične države, kateri smo se uprli in iz nje bežali. V vrhovih pravosodja vladajo funkcionarji nekdanje totalitarne partijske države in političnega sodstva.

Notranji ministri se ukvarjajo s političnimi zarotami, obrambni ministri negujejo revolucionarne spomine in za pravosodje lahko skrbi človek, ki je osebno sodeloval pri divjaškem teptanju človekovih pravic.

Zato ni čudno, da pobiti domobranci še vedno ležijo v neznanih brezni, jamah in jarkih. Tako kot upornikov proti komunističnim zločinom ni priznavala komunistična Jugoslavija, jih niti z besedo ne priznava demokratična Slovenija. Niti v enem zakonu jih ne omenja, za državo medvojni slovenski katoliški upor proti revoluciji ne obstaja. Ker država ne priznava, da je med drugo svetovno vojno v Sloveniji tekla komunistična revolucija in upor proti revoluciji, ne priznava borcev protikomunističnega upora, ne strašnega zločina nad njimi in ne njihove človeške pravice do groba in do ugotovitve časa, kraja in načina njihove smrti.

V uvodu h knjižici prof. Justina Stanovnika „Slovenska sprava“ je Janez Gril leta 1990 zapisal tri temeljne zahteve: da država svoje pobite uradno obvesti o smrti, da država uradno pokaže grobišča pobitih in da vsaj glavna grobišča uredi tako, da bodo ljudje tja lahko hodili molit in prižigati sveče. Po devetih letih država ni izpolnila niti ene od teh najbolj človeških zahtev, niti enega od upravičenih pričakovanj velikega dela slovenskih državljanov. Svojim mrtvim in živim rojakom še naprej odreka temeljne človekove pravice: pravico do ugotovitve smrti in običajnega pogreba in pravico do urejenega groba.

Ob tem nečloveškem ravnanju z domačimi ljudmi pa povsem drugače postopa z grobovi fašističnih in nacističnih okupatorjev. Ti imajo z zakonom in mednarodnimi sporazumi priznana vojaška pokopališča pod posebnim državnim varstvom. Slovensko državo k pregonu vojnih zločincev obvezuje mednarodna konvencija, obvezuje jo tudi domači kazenski zakon. Slovenija je imenovala svojega sodnika v mednarodno sodišče za vojne zločine v Ruandi. Podpisala je mednarodni sporazum o ustanovitvi stalnega mednarodnega sodišča za vojne zločine. Doma pa noče odkrivati vojnih zločinov in v devetih letih svojega obstoja ni odkrila niti enega. Predsednik države o tem še ni napisal nobenega pisma in ni zahteval nobene razrešitve, predsednik vlade na opozorila sploh ne odgovori, ministra za notranje zadeve in za pravosodje sta gluha. Državni zbor se za opozorila in zahteve prav tako ne zmenja. Kupi starih spisov o sumih vojnih zločinov ležijo na tožilstvih in sodiščih, nobena zadeva se že dolga leta ne premakne. Vse je kot zamrznjeno. Doma pa se številni vojni zločinci, nekateri celo s posebnimi državnimi pokoj-

Nad. na 6. str.

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Ozračje je polno različnih vtisov in mnenj. Medtem ko volilna kampanja pridobiva na moči in politična temperatura počasi raste, so med strokovnjaki porajajo razna vprašanja. Zanimivo je, da se mnoga ne nanašajo na sedanjo kampanjo in prihodnjo vlado, marveč segajo v leto 2003 in se seveda nanašajo na predsednika Menema in njegov možni povratek na oblast.

SAMI KANDIDATI

Nekaj je res: noben od obeh glavnih kandidatov ne vzbuja velikega navdušenja. Celotna volilna masa je zašla v neko politično in tudi volilno apatijo. Volitve niso za normalnega državljana neko veselo pričakovanje, temveč pač neizbežen dogodek, ki ne bo bistveno spremenil poteka življenja. De la Rúa nima tistega „svetega ognja“ državljanov, ki vzbuja navdušenje najsibo v simpatijah ali antipatijah. Duhalde pa tudi ne žanje kakih večjih izrazov ljudske naklonjenosti.

Položaj je precej podoben, ko se gre za guvernerstvo province Buenos Aires ali pa za prestolno mesto. V provinci ne Ruckauf ne gospa Fernandez Meijide ne znata vzbuditi ljudskega navdušenja. Kandidatinja Povezave sploh kot da ne bi vedela, kaj narediti.

V takem okolju je razumljivo, da kljub vsem težavam ob koncu mandata predsednik Menem še vedno polni strani časopisja in vzbuja polemike. Te dni se je ponovno govorilo v političnih krogih o tem, da je predsednik prepričan, da bo na volitvah zmaga opozicija. S tega vidika se že pripravlja na vlogo vodje opozicije. Če se zgodi, da Duhalde res propade, potem bo to zanj pomenilo konec političnih sanj. Če pa zmaga, potem se bo nadaljevala huda borba med njim in Menemom.

Kar se pa tiče peronističnih predsedniških kandidatov za leto 2003, imamo vsaj že štiri vpisane: sedanji predsednik Menem, Duhalde, če mu uspe letošnja zmaga, Reutemann, če pride do guvernerstva province Santa Fe, in pa De la Sota, ki je že nastopil v Cordobi.

MALVINI SO ARGENTINSKI?

Na kaj se Menem opira za zboljšanje svojega prestiža odslej naprej? Omenimo zlasti zadevo južnih otokov. Te dni sta Argentina in Anglija podpisali pogodbo, ki obnavlja letalski stik med Argentino in Malvinskimi otoci, prekinitven od vojne leta 1982. Obenem bodo tudi Argentinci lahko prosto potovali na otoke, če bodo le imeli potni list in seveda bo zanje rezerviran prostor v kakem tamošnjem hotelu.

Ta korak je zanimiv. Z državniškega vidika ga ni mogoče pohvaliti, ker popolnoma spremeni pozicijo suverenosti, ki so jo doslej držale buenosaireške vlade. Prav tako se daje prebivalcem Malvinov (po angleško Falkland) statut partnerja, kar je korak k priznanju njihove pravice do samoodločanja, česar doslej Argentina nikdar ni priznavala.

S političnega vidika pa je gotovo velik uspeh. Predsednik se lahko ponaša, da je dosegel nekaj, o čemer ne Angleži ne Kelperji nikdar niso hoteli govoriti. Pri tem je imel podporo sreče, ker je arest Pinocheta v Londonu pripeljal do ukinitve čilskih letalskih prevozov na Malvine. Vsekakor: vrata so odprta.

Menem pa načrtuje še druge korake za obstoj na vidnem mestu. Kot predsednik peronistične (justicialistične) stranke si na vso moč prizadeva, da bi prihodnje leto v Buenos Airesu zasedala krščanskodemokratska internacionala. Peronisti so si ved-

no porizadevali, da bi postali člani svetovnega krščanskodemokratskega gibanja. Nalogo za to je imel minister, bivši krščanski demokrat Herman Gonzalez. Kljub temu, da je padel v nemilost, moral odstojati in mu grozi sodba zaradi tihotapljenja orožja, še vedno poganja razne motorje peronistične politične dejavnosti. Med njih ni izvedbo tega zasedanja, ki bi Menema postavil na svetovni politični vrh. S tem dogodkom bi tudi odtežili izvedbo socialdemokratske internacionala, ki je pred kratkim zasedala v argentinski prestolnici.

TEŽKA POT DO VOLITEV

Država se nahaja v neki tranziciji. V desetih letih so se vsi sektorji navadili na neomajno vodilno moč predsednika Menema. Njegov odhod z vlade sovпада z enim najbolj težkih gospodarskih in socialnih trenutkov države, odkar je peronizem na oblasti. Da položaj ni rožnat, najbolj zgovorno dokazuje dejstvo, da vladni kandidat nastopa s popolnoma opozicionalnim sporočilom. Čim bolj se Duhalde oddaljuje od Menema, tem bolj mu kažejo ankete.

Vendar mnogi opazovalci smatrajo, da je v tem zagonu šel predaleč, zlasti v zadevi zunanjega dolga. Njegove izjave namreč niso kaj jasne. Tako v domačih finančnih krogih kot med inozemskimi bančnimi skupinami je prišlo do preplaha. Vendar je jasno, da je vse v službi volilne kampanje. Prav tako kot obisk v Vatikanu, kjer bo Duhalde izrekel papežu zahvalo in soglasje za njegovo prizadevanje v prid zmanjšanja dolgov nerazvitim državam.

Skrb nad Duhaldejevo „opozicionalno“ kampanjo pa raste zlasti v vladni palači. Tam se razni funkcionarji pritožujejo, da guverner nastopa bolj kritično kot De la Rúa. Drugi pa menijo, da so sedanji nastopi dejansko še odmev spopadov z Menemom in da bo Duhalde pravo volilno kampanjo šele pričel.

V tej zvezi pa moramo omeniti problem brezposelnosti, ki po zadnjih statistikah dosega 14,5%. Ista statistika se v predelih Velikega Buenos Airesa povzpne do 17,5%. V bližini Menema pa vedo povedati, da to področje spada pod okrilje Duhaldeja. Menijo, naj bi guverner najprej pogledal po domači hiši, predno kritizira zvezno vlado.

Medtem pa se je pojavila nova polemika v argentinski politični družščini. Ustavno določilo, ki govori o podaljšnem Menemovem mandatu (za tistih šest mesecev ko je Alfonsin prezgodaj zapustil oblast), nič ne omenja podpredsednika. Ta je izjavil, da je njemu mandat že zapadel in da torej lahko zapusti svoje mesto in se posveti volilni kampanji.

Vprašanje je popolnoma formalnopravne narave. Logika, politična in državniška, narekujeja da morata biti mandata predsednika in podpredsednika enaka. Slično logiko se lahko razbere iz drugega ustavnega teksta. Zelo verjetno je, da tudi sam Ruckauf s tem soglaša. Polemiko pa je gotovo sprožil iz političnih namenov. Sredi volilne kampanje je lepo, če ves svet o tebi govori in se tvoje ime nenehno ponavlja na prvih straneh časopisov in na TV in radiu. Take zastojnske propagande si ne more privoščiti vsakdo.

Kampanja pa kaj malo zanima poljedeljske in živinorejske kroge. Tri kmetijske organizacije so napovedale novo stavko in tudi pohod na Majski trg. Trdijo, da se sektor nahaja v hudi krizi, in zahtevajo raznih ugodnosti. Bistveno prosijo refinanciacijo dolgov, znižanje davkov in pa lažji dostop do kreditov. Področje, ki je bilo nekdanj (in je v veliki meri še danes) temelj argentinske gospodarske dejavnosti, je ostalo brez zraka.

Izjava SKD

Ljubljana, 20. julija 1999

Ob današnjem predlogu predsednika vlade, da za novega ministra za šolstvo in šport predlaga dr. Pavleta Zgago, Slovenski krščanski demokrati menimo, da je to prvenstveno izbira predsednika vlade in vladajoče koalicije. Slovenski krščanski demokrati smo opozicijska stranka, zato mora za potrebne glasove za podporo dr. Pavletu Zgagi poskrbeti koalicija sama.

Poslanci SKD bodo prisluhnili predstavitvi kandidata na pristojnem odboru državnega zbora, nato pa bo stranka tudi sprejela odločitev. Seznanjeni smo z njegovim delom, ki ga je opravljal kot državni sekretar za visoko šolstvo, vseeno pa si želimo,

da bo v primeru, če bo izvoljen, drugače vodil ministrstvo in šolsko politiko kot dosedanji minister. Skrbi nas namreč izjava dosedanjega ministra, da je predsedniku vlade predlagal kandidate, ki bodo nadaljevali njegovo delo. Če bo dr. Pavle Zgaga, ki je bil med imeni, ki jih je predlagal dosedanji minister Gaber, nadaljeval politiko dosedanjega ministra, ki je bila v mnogih pogledih sporna in kot kaže tudi koalicijsko neuskajana, potem je to slaba izbira za slovensko šolstvo in šport. Čas je že, da Slovenija po sedmih letih ponovno dobi dobrega ministra za šolstvo.

Valentin Hajdinjak
tiskovni predstavnik

Slovinci v Argentini

Naš dom San Justo

Spominsko proslavo v Našem domu smo proslavili v nedeljo, 27. junija, po slovenski sv. maši. Dvorana je bila polna rojakov iz domačega okraja. Danica Malo- vrh, ki je imela na skrbi povezavo, nas je toplo pozdravila, nato pa je spregovorila predsednica doma Mici Malavašič Casullo.

Nekdanji domobranec Franc Zorec, se je odzval vabilu odbora Doma, da nam tokrat opiše svoje izkušnje. Govoril je pred vsem mladim, saj jih je imenoval: nosilci bodočnosti. Zato bi bilo primerno, da še posebno mladi preberete sledeče misli:

Nisem danes pred vami, da bi vas polnil z žalostjo. Na mestu so ponos, spomin, zvestoba. Ni moj namen vsiljevati mladim svoje mnenje. Rad pa bi vam razložil, kaj je bilo. Opozoril pa bi vas tudi rad na to, kaj nam lahko vsem skupaj prinese sovraštvo. Za vsem, kar smo storili tistega leta sredi komunistič-

odgovornost? Bog nam je dal življenje in možnost spomina. Dolžni smo živeti in se spominjati.

Vaša naloga je, da se še bolj vneto vzgajate za dobro. To bo vam v dobro, v čast vašim rajnim prednikom, družbi, v kateri živite, pa v korist.

Morda se bo kdo od vas vprašal, ali ima vse to kak smisel. Vprašam vas, kakšne ljudi potrebuje svet, dobre ali slabe, krepke ali šibke, pokončne ali take, ki jih veter maje? Mar v Argentini, v ZDA, Kanadi, Avstraliji, Evropi ali v Sloveniji iščejo lenuke, izprijenice, tepce ali pa pametne, pridne in poštene ljudi? Slovenci ne moremo dati svetu pomembnega števila, lahko pa mu pomagamo s kvaliteto.

Rotim vas, ki ste nosilci bodočnosti. Če boste zakoreninjeni v tradicijo in v preteklost svojega rodu, bo tudi vam v prid. Pomemben in svetel del preteklosti so vaši predniki - junaki in mučenci. Naj

Preživeli domobranci na proslavi

bo 12.000 zaznamovanih vašega rodu iz skupne preteklosti vam in vašim potomcem vodilo za bodočnost.

Iz roda v rod naj naši in vaši potomci vedo in čutijo svoj izvor, svojo posebnost, ki je njihova pravica in dolžnost. Izpolnili boste tako svoj dolg do družinskega spomina, narodu doma in po svetu pa krepili hrbtenico. Ostanimo pokončni in posebni, da nas bosta prepoznala svet in Slovenija. Vsi, ki še vedno sovražijo naš rod, naj vedo, da smo in bomo tu, da vztrajamo, da hočemo živeti in da bomo oprti na spomin naših junakov tudi živeli!

Ko se je po govoru zastor odprl, se je na odru prikazala velika slika družine, ki zapušča domači kraj, delo Toneta Oblaka. Ob strani so stali otroci od 5. do 8. razreda, vsi enako in priložnostno oblečeni. Tudi Mladinski pevski zbor je stal ob strani odra, ki je pričel proslavo s pesmijo *N'nav čez izaro* pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar. Na odru je Nevenka Godec izrazito in doživeto recitala *Kamen* Alojza Rebule. Nato je Blaž Miklič pripovedno recital *Vetrinj* Karla Mauserja. V istem doživetju je Tatjana Modic Kržišnik podala *Kočevski rog* Stanka Majcena.

Nad. na 6. str.

Recitatorji in zbor pod sliko, ki jo je izdelal Tone Oblak. Spodaj: Franc Zorec

ne revolucije, smo se odločili zaradi naše narodnosti, zaradi našega krščanstva pa tudi zaradi osebne svobode, ki smo jo hoteli ohraniti. Domobranstvo ni bilo namen, bilo je sredstvo za samoobrambo pred rdečo revolucijo. Bilo je posledica. Branili smo svoj - jaz. Hoteli smo ohraniti narodnost, vero, imetje, krščansko kulturo, naš način življenja - pravico do identitete.

Govorim vam, hčere, sinovi, vnukinje, vnuki domobrancev in drugih nasprotnikov komunizma. Boriti se za resnico in pravico je vedno potrebno. Povsod se srečujemo z njo. To je dolžnost vseh poštenih ljudi. Vi, mladi rojaki, pa imate še eno dolžnost! To je častna dolžnost, ki pa jo mora svobodno sprejeti le vsak sam. Zavedati se morate, da ste potomci mučencev. Vam je zaupan spomin nanje! Ne smete pozabiti, kaj se je zgodilo z vašimi predniki - in zakaj! Pričati morate resnico.

Prva povojna leta sem preživel v taborišču v južni Italiji. V istem taborišču je bilo več tisoč Judov. Zanimalo me je, kaj daje tem ljudem tako izrazito posebnost v svetu. Vprašal sem, na kaj prisegajo njihovi vojaki, ki so se od tam odpravljali v Izrael. Povedali so mi, da prisegajo na spomin judovskih vojakov, ki so jih Rimljani do zadnjega pobili v trdnjavi Masada. To je bilo pred skoraj 2000 leti. Ti judovski vojščaki so bili poraženi in pobiti, a so še sedaj svojim rojakom vzor.

Vprašam vas, mladi Slovenci, boste svojim potomcem pripovedovali zgodbo svojega rodu? Ali ste pripravljeni na to

Proslava žrtev v Bariločah

Običajno je ta proslava zadnjo nedeljo v juniju kot po vseh okrajnih domovih, pa je letos morala biti prestavljena na teden kasneje zaradi provincijskih volitev. Tako smo se v nedeljo, 4. julija zbrali pri sv. maši, ki jo je to pot Branko Jan daroval za vse žrtve komunistične revolucije, ki bi se potrebovale pomoči, in pa tudi za tiste, ki so te žrtve zakrivali, da bi spoznali in doživeli božje usmiljenje, kar je bilo globoko razvito pri pridigi.

Po maši smo zapeli zahvalo Bogu ob zadnji taki proslavi v tem tisočletju za vse dobro, prejeeto od nastopa tedanje begunske poti pa do danes, kakor tudi za domovino po zaslugi naših žrtev. Po drugi strani pa tudi s prošnjo, da bi vsi izseljenci in rojaki v Sloveniji vstopili v novo tisočletje z ideali, za katere so žrtve dale svoje življenje.

V Stanu Planinskega društva je njegov predsednik arh. Andrej Duh v spremstvu vnuka in vnukinje tedanjih naših borcev poklonil venec pred spominsko ploščo vsem žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji, nato pa zmolil skupno s prisotnimi Oče naš za zgoraj navedene namene. Rojaki so bili nato povabljeni v dvorano na akademijo, ki jo je letos pripravil in izvedel bariloški oddelek Slovenskega srednješolskega tečaja, profesorji in dijaki.

Letošnje geslo je bilo: Iz tisočletnih korenin v novo tisočletje! To je najprej

miselno zaokroženo predstavil v svojem nagovoru Ciril Markež, (njegov govor prinašamo kot uvodnik), potem pa je bilo to ponazorjeno na odskem nastopu z našo trobojnico, ki veže podobo knežjega kamna preko gomile v gozdu z lipo s koreninami in svetlim ozadjem - slednja kot simbol novega, že skoraj prihajajočega veka.

Nastopajoči so pa recitali pesnitve v tem vrstnem redu: Jožefa Wittlina (prevod T. Debeljak) *Stabat Mater* (Marta Jerman), Janeza Kačarja *Nedolžna kri* (Janez Rode), Ivana Korošca *Prošnja v brezno* obsojenega in *Odpusti jim Oče!* (dijaki srednješolskega tečaja), Toneta Rodeta *Ko bo kostanj dozorel* (Marija Aršček), ki je nato tudi vodila zbor osnovne šole *Jakoba Aljaža* pri petju *Ljubi očka* kaj si rekel..., Ivana Korošca *Ubežni kmet* (Milan Magister), Franceta Papeža *Pismo* (arh. A. Duh), ki je tudi povezoval s priložnostnimi odlomki drugih pesnitev vse navedeno v enoto, in končno vsi skupaj: Ob vstopu v novo tisočletje, na osnovi O. Župančiča *Pesem mladine*. Zaključek je pa bila kot vedno pesem *Moja domovina*, ki smo jo peli vsi.

Omeniti je še posebno sodelovanje mojstra Toneta Berganta, ki je upodobil za sceno omenjena knežji kamen in lipo. Udeležba rojakov pri tej proslavi pa more biti zabeležena kot zelo visoka.

ŽS

Slovenski dom Carapachay

OBĀNI ZBOR SLOVENSKEGA DOMA
CARAPACHAY

V nedeljo, 20. junija se je vršil 39. redni občni zbor našega Doma. Ker so volitve odbora vsake dve leti, je bil zbor bolj informativnega značaja; vodil ga je predsednik Franci Korošec. Posamezni odborniki so podali svoja poročila, iz katerih je bilo razvidno, da je življenje v Domu dokaj živahno. Toda bolj kot teža finančnega stanja se opaža teža pomanjkanja zavesti in pripravljenosti za skupno delo. Indiferentizem, ki se polašča splošno današnje družbe.

PROSLAVA PADLIH JUNAKOV IN
PROSLAVA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

V nedeljo, 27. junija je bila sv. maša, ki jo je opravil župnik Franci Cukjati za pokojne žrtve druge svetovne vojske. Po maši pa je bila spominska proslava, katero je pripravila in tudi vodila Ani Klemen. Po odpeti domobranski koračnici je v lepih uvodnih besedah podala smisel in pomen te proslave. Učenci in učenke zadnjih dveh let so podali v zboru recitacijo.

Nato je Ivan Žnidar v pomembnem govoru med drugim omenil, da je mesec junij zapisan v slovenski zgodovini s črnimi črkami. Tega meseca se spominjamo tako Slovenci doma kot v tujini vseh žrtv zadnje svetovne vojne, ki so padle po krivdi okupatorjev, največjo krivdo pa je imela domača komunistična partija. Spominjamo se vseh, ki so padli na raznih frontah, ustreljenih kot talci, umrlih v raznih taboriščih, posebej pa se moramo spominjati slovenskega holokavsta, pomora čez deset tisočev slovenskih domobrancev brez vsake sodbe.

Petdeset let so bili pozabljeni, odstranjeni in zamolčani, kot da se niso rodili materi in kot da ne bi imeli pravice do življenja. Še danes nimajo mrliškega lista; tako so jim jemali pravico do najmanjšega spomina, kot da niso bili nikdar člani slovenskega naroda. Spominjati se jih mora-

mo z vso žalostjo in spoštovanjem. Ker so ljubili domovino in verovali v Boga, so morali umreti nasilne smrti, za njih trpljenje in bolečine pa ve samo Bog in mati zemlja, a prepričani smo, da bodo nekoč vstali poveljani. Žrtve tisočerih in tisočerih, ki so morali umreti nasilne smrti, niso bile zastoj, seme, ki je padlo v to sveto in blagoslovljeno slovensko zemljo, je obrodilo predragocen sad, nepričakovano se je rodila samostojna slovenska država, uresničile so se stoletne sanje.

Naš spomin in naša molitev naj pripomoreta, da se ta mlada država ohrani in razživi, zdrava pamet pa tudi, da ne bo več krvavega obračunavanja med brati in da ne bo nikoli več slovenskega holokavsta, je končal govornik.

Ko so navzoči odpeli pesem Oče, mati, bratje in sestre, je napovedovalka nanese besede na osmo obletnico samostojne države Slovenije. Učenci so ponovno recitali pesem o domovini, nakar je opoln. minister veleposlanstva Tomaž Kunstelj v imenu veleposlanika RS najprvo vse pozdravil in jim čestital za ta jubilej. Nato je razvijal spomine na dogodke pred osmimi leti, ko je sam aktivno in ne brez nevarnosti tvegaval in sodeloval v boju za osamosvojitve. Ni bilo samo naključje, za trpljenjem velikega petka je prišlo vstajenje, po več stoletjih je nastala samostojna Slovenija, ki je danes na poti k združitvi z drugimi evropskimi državami. Njegov govor je bil nagrajen z odobravanjem.

Proslava se je končala s toplimi besedami napovedovalke in z državno himno.

SLOVENSKI DOM PRISOTEN PRI
PRAZNOVANJU ARGENTINSKEGA
DNEVA NEODVISNOSTI,

ki ga je pripravila občina Vicente Lopez. Skupina narodnih noš z zastavo in napisom ter nekaj rojakov se je udeležilo med drugimi narodnostnimi skupinami spreveda na glavni aveniji v Olivosu ob tisočih navzočih, ki so burno pozdravljali mimoidočo slovensko skupino.

PISMA BRALCEV

Žalostno ali resnično

Novice iz Slovenije človeka kar prepogosto iznenadijo. Zgodi se, da večkrat bere ali izve stvari, katerih enostavno ne moreš verjeti, ali pa te vržejo iz tira. Čeprav vemo, da je „heroj“ Kidrič že med revolucijo postavil cilj: spremeniti dušo narodu, smo vseeno upali, da se jim to le ne bo posrečilo v taki meri, kot se jim je.

V Dnevniku, v torek, 13. julija t.l. sem spet naletel na eno takih „cvetk“, ki zadeva tudi nas, Slovence po svetu, čeprav nas niti z besedico ne omenja. Časnikar A. Gaube poroča in komentira zadnje rezultate Eurobarometra o priljubljenosti Slovencev med državljani Evropske zveze. Po teh podatkih naj bi samo Turki bili manj priljubljeni kot Slovenci. Časnikar nato navaja reakcije in izjave raznih znanih in vplivnih Slovencev v odmev na te podatke.

Po njegovih besedah naj bi premier dr. Drnovšek dokaj jalovo komentiral te rezultate. Da pa je zadeva resna, se vidi iz tega, da je vlada odredila, da Urad za informiranje začrta novo strategijo promocije Slovenije v svetu.

Zatem časnikar navaja kar nekaj zanimivih stališč do teh rezultatov. Tako je npr. prvak SNS Zmago Jelinčič menil, da je Slovenija zato tako nespoznavana v svetu, ker se ni nikdar postavila z lastnimi stališči, ampak vedno le prikimava drugim. Pravi, da ljudje poznajo tiste, ki so kot ledena voda ali krop, z mlačnimi pa si umivajo le noge. Poslanec SKD Miroslav Mozetič, pravi, da nas ni v svetovnih medijih, ker nimamo velikih problemov. Poslanica LDS Darja Lavtižar-Bebler pravi, da Slovenija doslej še ni ubrala pravih marketinških metod. Za promocijo Slovenije v svetu bi morali več storiti poslanci na mednarodnih konferencah, pa tudi veleposlaniki, zlasti v deželah EZ. Poslanec SDS Ivo Hvalica predlaga, naj bi poslanci pri svojih potovanjih po tujini imeli s seboj posebne mape s podatki o Sloveniji, ki bi jih delili sogovornikom. Poslanec SLS Jakob Presečnik predlaga, da bi lahko izboljšali promocijo na sejnih, državni

predstavnik naj v tujini pospešeno predstavljajo Slovenijo, pa tudi časnikarji bi lahko več storili za njeno poznanje. Vodja poslanske skupine ZLSD Miran Potrč predlaga, da bi morala biti bolj učinkovita turistična promocija, pospešiti bi bilo tudi mednarodno sodelovanje. Miro Kline, direktor oglaševalskega podjetja, pravi, da bi v močni oglaševalski akciji morali omenjati potico, čipke, da imamo najboljšega mikrokirurga na svetu, itd. Jure Apih, glavni urednik Marketing magazina, celo misli, da bi morali Sloveniji spremeniti ime, da bi bilo bolj razpoznavno, da nas ne bi kar naprej zamenjavali npr. s Slovaško. Predsednik društva oblikovalcev Jani Bavčer pravi, da je nekaj krivde tudi na tem, ker je bil lipov list, ki je bil neke vrste paradržavni simbol, iz neznanih razlogov zamenjan z novim simbolom.

No, pri vsem tem napornem napevanju možganov odličnih slovenskih politikov in medijskih profesionalcev niti enemu ni prišlo na misel, kaj bi lahko za promocijo Slovenije naredilo desetisoče slovenskih zdomcev, raztresenih ne le po državah EZ ampak po vsem svetu. Med njimi je prav gotovo veliko število zavednih Slovencev, ki so s svojim delom in življenjem upoštevani in zaslužni državljani svojih novih domovin, obenem pa ponosni Slovenci. Seveda, priznati bi bilo treba, da žal slovenska oblast ni znala ali ni hotela teh ljudi vključiti v obnovo od komunizma opustošene domovine. Ko je Slovenija, tudi s pomočjo emigracije pridobila priznanje svoje samostojnosti, smo Slovenci v svetu bili že kar dobro poznani v svojih novih domovinah. Žal so novi predstavniki Republike Slovenije te stike in zveze skoro dosledno ignorirali in omalovaževali. O tem bi tudi Slovenci v Argentini lahko marsikaj napisali. En dokaz več, da je še marsikaj gnilega v deželi pod Triglavom in da ima naša politična emigracija še velik smisel in tudi veliko dolžnost pričevati o pravi podobi Slovenije in Slovencev v svetu.

Marjan Loboda

SREČO GASER

(2)

Slovenska kultura v ZDA

Predavanje pri Slovenski kulturni akciji 7. maja

Seestra Lavoslava Turk je bila rojena v Celju, prišla v Ameriko leta 1921 in je učila v raznih slovenskih šolah v Wisconsinu in Kansasu. Ko je izgubila sluh, je začela pisati v razne slovenske časopise, posebno Ave Marijo, Ameriško domovino in Amerikanski Slovenec. Njena prva knjiga „Pesem šolske sestre“ je bila objavljena leta 1974. Kazimir Zakrajšek OFM je prišel v Ameriko l. 1906 in je postal urednik številnih slovenskih katoliških časopisov „Sloga“, „Edinost“, „Glasnik Presvetega Srca Jezusovega“, mesečnika „Ave Marija“. Bil je tudi avtor Abecednika za ameriške Slovence, Pri kapelici, Spominske knjige fare Sv. Štefana, Molitvenika za ameriške Slovence, dram „Priseganje“ in „Za srečo v nesrečo“ ter knjigo svojih spominov „Ko smo šli skozi morje bridkosti“. Ustanovil je tudi samostan frančiškanov v Lemontu v državi Illinois, kjer je znana božja pot Marije Pomagaj.

Katka Zupančič, rojena v Beli Krajini, učiteljica, je prišla v Ameriko l. 1923. Del njenih del, ki obsegajo 305 pesmic, pet dram, 137 kratkih zgodb in povesti ter člankov je zbral Jože Bajec v Ljubljani. Njeno najbolj znano delo je bilo „Slike iz vsakdanjega življenja“, katero je izdala Prosvetna matica iz Chicaga leta 1946. Pisala je tudi v mnoge časopise revije in koledarje, največ

pa je pisala v „Mladinski list“.

Število pisateljev, ki so pisali v slovenščini in angleščini, je veliko in prav tako pesnikov. Nekaj jih bom omenil še pozneje, kajti nekaj jih še živi in bi jih obdelal v drugem delu, to je po drugi vojni. Omembe vredni je tudi Gregor Perušek - likovni umetnik. Vodil je do smrti devet let svojo lastno moderno slikarsko šolo in zaslovel po Ameriki. Bil je znan kot najboljši modernistični umetnik. Risal je dekorativne slike, pokrajine, tihožitja in portrete.

Slovenci so zgradili v dobi pred drugo svetovno vojno vsaj sto Narodnih domov. Točno število ni nikjer potrjeno. V Velikem Clevelandu samem jih je bilo devet: Slov. narodni dom na St. Clairu, največji, potem Slov. dom na Holmes Ave., Delavski dom na Waterloo Rd., Slov. dom na Recher Ave., Slov. dom v Newburghu, dva Slov. doma na zapadni strani mesta, Slov. dom na Denison Ave, Slov. dom v Maple Hights. V njih so imele sedež razne kulturne in prosvetne organizacije in pevski zbori. Tako je v Slov. narodnem domu na St. Clairju imela svoj sedež Glasbena matica. To pevsko društvo je bilo takrat največje in najbolj znano med Slovenci v Ameriki. Veliko let ga je vodil znani Anton Šubelj, preje pa John Ivanush in Ivan Zorman.

Anton Šubelj je vreden, da si ga malo

bolj podrobno ogledamo. Rojen je v Rodicah pri Domžalah kot deseti otrok 26. aprila 1899. Glasbeno nadarjen si je kmalu utrl pot do ljubljanske Opere, kjer je sodeloval pri 42 operah, a se je v kljub temu odpravil v Ameriko. 28. januarja 1928 je stopil na ameriška tla. Tu so bili že njegovi sestri in brat. Prirejale je mnoge koncerte in pevske nastope po Ameriki, se vrnil v Slovenijo, pa zopet prišel v Ameriko. Dobil je delo tako imenovanega Talent Scout za Carnegie Hall, med najbolj znanimi je bil Van Cliborn, katerega je takorekoč on odkril. Ko se je pozneje nastanil v Clevelandu, je prevzel Glasbena matico, pri kateri je postavil na oder opere kot: Carmen, Traviata, Pagliacci, Il Trovatore, Cavalleria Rusticana itd. Bil je tudi direktor pevskega zbora Triglav, Slovan in Mladinski zbor Circle #2 SNPJ. Poleg tega pa je tudi vodil Slovaški pevski zbor in tudi srbski pevski zbor „Njogoš“. Umrli je 9. junija 1965.

Kakor vidite, je bilo kulturno življenje v Ameriki pred drugo svetovno vojno precej razvito. A mnoga društva, pevski zbori in dramska društva so tik pred vojno začela pešati, ker ni bilo dorastka, posebno dramska društva so skoraj vsa „zaspala“. Pravitako je že veliko število časopisov premutilo zaradi pomanjkanja naročnikov.

Ko pa so pričeli prihajati novi emigranti, to je begunci iz Avstrije in Italije, je kultura v Ameriki dobila nov zagon. A komunistična propaganda, ki nas je zmerjala z izdajalci krvavih rok, je to poživitev

precej otežkočala. Novi emigranti so bili prisiljeni, da so morali iskati prostor za svoje udejstvovanje najprej po slovenskih farah in njihovih dvoranah, pa tudi tam niso vedno našli razumevanja. Vsi slovenski Domovi so jih postrani gledali in le tu in tam se je posrečilo komu, da je našel koga, ki bi mu verjel, kaj se je res doma dogajalo. Tu bi bilo treba omeniti, da so slovenski begunci, ki so prišli v Ameriko, morali imeti sponzorja ali pa sorodnika, ki je moral podpisati, da jih bo v slučaju, da ne dobe stanovanja ali službe, on vzdrževal. Ko je Liga Amerikanskih Slovencev iskala sponzorje, jih je pač dobila širom Amerike. Tako so bili torej ti prvi emigranti zelo raztreseno naseljeni. Nekaj v New Yorku, nekaj v Clevelandu, okrog 200 jih je prišlo v Chicago in širšo okolico, okoli 70 v Milwaukee, okrog 60 v Minnesoto, nekaj deset in v Kalifornijo. Zato so bili vsi več ali manj navezani na že obstoječe organizacije, katoliške po mišljenju.

V Clevelandu so se pričela ustanavljati razna društva kot Fantovska zveza, Dekliški krožek, Slovenski oder, Akademsko društvo Krog, Slovensko katoliško akademsko starešinstvo in drugi.

Med prvimi je bilo ustanovilo pevsko društvo „Korotan“. 13. septembra se je zbrala skupina 18 fantov v slovenski pisarni, ki je imela svoje prostore nasproti ljudske šole pri sv. Vidu, in je pod vodstvom Metoda Milača imela svojo prvo pevsko vajo.

Nadaljevanje prihodnjic

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA - Med knjižnimi novostmi Cankarjeve založbe, ki so izšle v minulem mesecu, sta v ospredju izvirni roman Borisa Pahorja Zibelka sveta - zgodba o ljubezni dveh ljudi, ki sta vsak po svoje zaznamovana z nasiljem - in novi zvezek dnevnikov Edvarda Kocbeka; to je peto leto njegovih povojnih dnevnikov in šesta knjiga. Leto 1949 je v njem podrobneje popisano kot prejšnja, predvsem zaradi zaostrovanja odnosov med Kocbekom in oblastjo. Novitete dopolnjuje med drugimi še prevod aktualnih razmišljanj Georga Sorosa o svetovnem gospodarstvu in družbi pod naslovom Kriza globalnega kapitalizma.

LJUBLJANA - Pošta Slovenije je 7. julija prejela drugo nagrado za oblikovanje voščilne znamke na „5th STAMP WORLD CUP“. Voščilna znamka je posvečena ljubezni in prijateljstvu. Znamka nosi podobo dveh belih konj, ki sta se znašla v vesoljnem svetu, ki jima omogoča dovolj svobode za gibanje v neugnanem zanosu ljubezni. Beli konj simbolizira čistost in plemenitost čustva, kot je ljubezen. S svojim naravnim vedenjem, mladega, razigranega in vihravega bitja nas spominja na naša lastna občutja v času zaljubljenosti. V ospredju znamke je ponosna zrebica, ki čaka na svojega ljubljene. S svojo držo skuša prikriti vznemirjenje ob prihajajočem zrebcu. Ta prihaja iz daljave in skače preko planetov, da bi čimprej prišel do cilja.

RADOVLJICA - Kranjski jamarji so končali večdnevno akcijo čiščenja brezna ob cesti na Stare hleve na Jelovici, v kateri

Slovenija in šport

LJUBLJANA - Najboljša slovenska atletinja Brigita Bukovec se bo znova vrnila na atletske steze. V četrtek, 8. julija, je opravila zadnji pregled v Kliničnem centru, kjer so Bukovčevu pred mesecem dni operirali. Po petnajstih letih tekmovalj je imela Bukovčeva prvič daljši premor. „Državno prvenstvo, 7. in 8. avgusta, bo zame odločilno. Takrat bo jasno, če bom na SP lahko dosegla vidno uvrstitev, saj manj kot finale na SP ne pride v poštev,“ pravi Bukovčeva, ki ji tekmovalje na SP mnogo pomeni, saj ji v karieri manjka le še medalja s SP na prostem.

SALZBURG, Avstrija - Slovenski teniški igralec Miha Gregorc se je na teniškem turnirju ITF v avstrijskem Salzburgu z nagrajnim skladom 10.000 ameriških dolarjev prebil do osmine finala. Tam ga je v treh nizih po hudi borbi s 6:7 (1:7), 6:4 in 6:4 premagal Avstrijec Ingo Neumuller.

RIM, Italija - Slovenski skakalec v daljino Gregor Cankar je na atletskega mitingu zlate lige v Rimu v svoji disciplini zasedel sedmo mesto. Skočil je 7,89 metra. Z 8,18 metra je zmagal, podobno kot v Oslu, Američan Erik Walder.

LJUBLJANA - V slovensko prestolnico so se vrnilo slovenski športniki invalidi, ki so uspešno nastopili na 10. svetovnih letnih igrah specialne olimpiade v Severni Karolini; skupaj so osvojili 21 medalj, od tega kar 12 zlatih. Na jubilejnih 10. igrah v ZDA je

so našli približno deset kubičnih metrov raznih odpadkov. Akcija, v kateri je sodelovalo deset jamarjev, ki so v šestih delovnih dneh opravili 900 delovnih ur, sodi v okvir projekta domžalskega Heliosa in ministrstva za okolje in prostor za ohranjanje slovenskih voda.

MARIBOR - V Mariboru se je končal sedmi mednarodni poletni festival Lent'99. V 17 dneh, kolikor je trajal, se je na številnih prizoriščih zvrstilo več kot 400 glasbenih, gledaliških, plesnih, folklornih, otroških in športnih prireditev. Na njih je nastopilo približno 3500 izvajalcev iz 34 držav. Vse prireditve naj bi si ogledalo kar 400.000 obiskovalcev.

MARIBOR - Reševalne ekipe so prispele na kraj nesreče na Pohorju, kjer se je zrušilo štirisedežno športno letalo. V operativno-komunikacijskem centru ministrstva za notranje zadeve so potrdili, da je v nesreči življenje izgubil pilot letala, najverjetneje nemški državljani. Razbitine športnega letala so našli na območju pod razglednim stolpom na Pohorju in nad železničarskim domom. Vzrok nesreče še ni pojasnjen, nad območjem Pohorja pa so bili takrat izredno slabi vremenski pogoji.

LJUBLJANA - Ljubljanskemu Kliničnemu centru (KC) je v slabih dveh letih uspelo skrajšati povprečen čas, potreben za sprejem na prvi pregled v specialistični ambulanti, z 62 na 13 dni. Kot je povedal strokovni direktor KC Dušan Keber, dobrih 77% bolnikov čaka na pregled manj kot teden dni, le še dva odstotka bolnikov pa morata na pregled čakati tudi dva meseca.

LJUBLJANA - Naravno pitno vodo Zala, ki so je lani v Pivovarni Union napolnili 8,2 milijona litrov, je bruseljski mednarodni inštitut za kakovost nagradil že s četrto zlato medaljo Monde Selection. Za letos v Unionu načrtujejo, da bodo napolnili 12 milijonov litrov te naravne pijače. Letos so v Pivovarni Union uvedli še eno novost, in sicer polnjenje Zale v posebne 18,9 litrske balone, ki v povezavi s posebnimi hladilnim sistemom zagotavljajo, da je Zala vedno čista in hladna.

nastopilo skupaj 7900 športnikov z motnja mi v duševnem razvoju iz 152 držav. Na športnih prizoriščih je nastopilo 24 slovenskih športnikov in športnic. Najbolj uspešna je bila atletinja Danica Kranjc s tremi zlatimi medaljami, na 1500 metrov je bila najboljša v absolutni konkurenci, enako pa je uspelo tudi Andreju Rauhu v najtežji atletski disciplini, peteroboju. Med plavalci je dve zlati medalji osvojil Aleš Sobočan, pri namiznem tenisu pa je bil najuspešnejši Bojan Grut, ki mu bodo doma v Ljutomeru priredili sprejem ob vrnitvi. Grut je v namiznem tenisu, ki ga trenira zadnja štiri leta dvakrat tedensko, osvojil zlato in srebro. Pri ženskah je belo žogico najbolje udarjala Helena Stojkovič, ki je osvojila zlato in dve bronasti medalji. V kolesarstvu je Slavko Kováč Sloveniji prikolesaril dve medalji, nogometaši pa so na koncu osvojili 5. mesto.

LJUBLJANA - Slovenska moška teniška reprezentanca je v drugi evroafriški skupini premagala Senegal s 5:0 in si zagotovila obstanek v tej skupini Davisovega pokala. V prvem srečanju posameznikov je Marko Tkalec s 6:4, 6:1 in 6:4 premagal Ndiaya, Andrej Kračman pa je bil v štirih nizih s 6:1, 6:1, 5:7 in 6:3 boljši od Lyja. V igri parov sta Kračman in Borut Urh v treh nizih ugnala Ndiaya in Lyja. Četrto točko je osvojil Tkalec, ki je bil 6:2 in 6:0 boljši od Lya, najvišji možni izid pa je postavil Kračman z zmago nad Zeidnom s 6:2 in 6:3.

Pisali smo pred 50 leti...

V ARGENTINSKEM PLANINSKEM SVETU

Pripravljamo se na smučarske tekme.

Po šesttedenskem dežju, ki je napolnilo jezero do take mere, kot se ne pomnijo, je nastopila prava zima. Člani Cluba Andino Bariloche že ves mesec trenirajo. Tudi Jerman in Flere, ki bosta nastopila prvič v tekmah za prvenstvo omenjenega kluba, sta vedno na terenu in pridno vadita na progi za dolge teke...

Smučarstvo tu doli seveda še ni doseglo tiste višine, kot pri nas v Evropi, a mladi Argentinci imajo dobro voljo... Nam je žal, da Bertonec radi boleznimi ne more priti Bariloche, a upamo, da bosta druga dva fanta, ki sta že tukaj, častno zastopala slovenski šport.

Vživljamo se v nove razmere.

Kar nas je drugih slovenskih beguncev, se počasi vključujemo v tukajšnje razmere... Nekako za prvo silo smo se skoraj vsi uredili... Nekateri od naših so kupili tudi lote na odplačilo. Za kako kulturno delovanje nas je žal premalo, a če bi kolonija narasla, bi prav lahko prirejali nastope v radiu, kot jih imajo Italijani.

Slovenija moja deželca

Slamnati dožnjek ali lujster

Izdelovanje dekorativnih ali okrasnih lestencev ter drugih okraskov iz slame za bivalne notranjščine je ena vrhunskih oblikovalskih mojstrov in v okviru domačega pletarskega znanja. Najbolj je bilo razvito v severovzhodni Sloveniji, in sicer v Prekmurju. Glede izvora te vrste okrasja je še nekaj domnev, prav gotovo pa je treba pri tem upoštevati določene skupne značilnosti panonskega sveta.

Prekmurske lestence ali „do(v)žnjeke“ povezujemo z dediščino šeg in navad ob koncu žetve. Tudi samo ime dožnjek namreč lahko izvajamo iz pomena do-žeti, torej končati žetev.

Seveda pa slamnati lestenci niso bili edini okras bivalnih okolij in tudi ne le ob koncu žetve. Podobno okrasje, kombinirano z dekorativnimi kitami

in rombastimi obesili iz slame, so poznali ob poročnih gostijah in za okraševanje v božičnem času. Dokaj pogosto je bilo okrasje iz koščkov slamnatih stebel, ki so jih nabrali na nit. Med posamezne koščke so nabrali tudi okrasne barvne papirje ter stanoli v kombinaciji s fiziološkimi in koruznimi zrnji. S takim okrasjem so oblikovali dekorativne lestence ali obesila, ki so poleg notranjščin kmečkih domačij krasili prenekatero praznično krašeno cerkveno notranjščino.

Osebne novice

Krst: V cekrvi Marije Pomagaj je bil v soboto, 17. julija krščen **Luka Spikerman**, sin Fernanda Ricarda in Gabrijele roj. Škrbec. Botra sta bila Jože Škrbec in Marina Spikerman; krstil je prelat Jože Škerbec.

Čestitamo!

Smrti: V San Martinu je umrla **Jožefa Smersu roj. Klančar** (92), v Devoto **Fernando Čotič** (92) in **Lojzka Pirc** (92), v San Justu **Janez Lavrih** (83). V Dobrem Polju je 18. julija umrl **Jože Novak** (66), brat našega rojaka Pavleta Novaka.

Naj počivajo v miru!

Novi diplomantki: Na medicinski fakulteti državne univerze v Buenos Airesu je dokončala študije in postala zdravnica **Cecilija Pugelj Golob**, iz Saladilla. - V Instituto Superior del profesorado Sagrado Corazon je 15. julija končala študije **Olga Romina Bohinc** in prejela naslov „profesora en educacion preescolar“.

Čestitamo!

Naš dom...

Nad. s 3. str.

Oj hišica očetova je nato zapel zbor in nas še globlje povezal s spomini begunstva. Na oder je stopil Matjaž Ravnik. Marsikdo je primerjal svoja čustva z besedami pesmi, ki je hrepenela po domu.

V spomin na petdeset let pričakovanja in upanja sta Matjaž Štrubelj in Franci Erjavec predstavila pesem Stanka Janežiča.

Mladi glasovi so se zopet oglasili s pesmijo *Kje so tiste stezice*. Pogledi so se potem ustavili na odru, kjer je Janez Krajnik recitiral domoljubno pesem.

Oglasili so se otroci s pesmijo *Sonet Marjana Jakopiča*: „...molitve zadnje stvarniku v nebo, ko padli ste, fantje, v kraške jame, umirali za narod, zate, zame...“

Pesem *Ne pozabi* Karla Mauserja je vabila v kraje, kjer je mahanje robcev plavalo nad poljem. Recitali sta Danijela Modic in Veronika Godec.

Zaključek so podali recitatorji sami: **NE POZABI... NE POZABI... NE POZABI**, so ponavljali eden za drugim.

Pevci so zatem začeli peti pesem Marija Pomagaj, tisto ki so jo Slovenci peli v težkih in zaskrbljenih dneh, ki prosi Marijo, nebeško kraljico, naj pomaga in reši ljudstvo, ki dom zapusti, na tuje so šli.

Primerno je se poudariti delo in zamisel Kristine Jereb Qualizza in sodelavk Nevenke Godec, Mirjam Oblak in Danice Malovrh. Njim se glavni odbor Našega doma pristrčno zahvaljuje, kakor tudi Janezu Jerebu in Pavletu Malovrhu za luči in zvok.

Mali oglasi

TURIZEM

el. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402- Tel. 4382-1148

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs — odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadst. „E“ - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 4613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15 do 20 ure. Hipólito Yrigoyen 2548, 2° of. 4, San Justo. Tel. 4482-5624.

VIDEO

Marjan Vivod - video posnetki, filmanje z eno ali več kamerami. Predhodni proračun in zagotovljen termin izdelave. Padre Castañer 366 - (1708) Morón Tel.: 4696-8842 - E-mail: vivodtime@overnet.com.ar

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Kvalitetno razvijanje fotografskih filmov: 36 posnetkov 10x15 \$ 10.- Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga - Tel.: 4659-2060 - E-mail: marko@pinos.com

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Azcuénaga 77 - (1704) Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Urađuje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hemandarias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Urađuje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Urađuje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4.- za enkratno objavo, za vsak mesec —4 številke— \$ 12.-

Obvestila

SOBOTA, 24. julija:

V Slomškovem domu ob 17. vaja vseh bivših Gallusovih pevcev za skupni nastop na jubilejnim koncertu

NEDELJA, 25. julija:

Občni zbor Slovenske pristave ob 10.30.

Skupno družinsko kosilo v Carapachayu.

NEDELJA, 1. avgusta:

47. obletnica Hladnikovega doma v Slovenski vasi.

SOBOTA, 7. avgusta

Jubilejni koncert zbora Gallus ob 20.30 v Slovenski hiši.

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 8. avgusta.

V Slomškovem domu mladinski dan.

SREDA, 11. avgusta:

Zasedanje argentinske konference Svetovnega slovenskega kongresa v Slovenski hiši ob 20.30.

SOBOTA, 14. avgusta:

30. pevsko glasbeni večer.

NEDELJA, 15. avgusta:

Občni zbor Mutuala Sloge v Slovenski hiši. Ob 9.30 sv. maša za umrle člane.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

13. julija 1999

1 dolar	195,09 SIT tolarjev
1 marka	100,94 SIT tolarjev
100 lir	10,20 SIT tolarjev

SLOVENSKA VAS

HLADNIKOV DOM

47. obletnica Društva Slovenska vas v nedeljo, 1. avgusta

9.00: Sv. maša v cerkvi Marije Kraljice
12.30: Skupno kosilo
16.00: Kulturni program

Za prosto zabavo poskrbljeno

„ŠTEDNJA JE VELIK DOGODEK“

Tako pravi slovenska modrost. Mi pa vam svetujemo: vprašajte nas o vseh možnostih varčevanja. Ustanova, ki že nad 40 let uživa zaupanje tisočev članov.

Telefon za vas: 4656-6565

Glavna pisarna: Bm. Mitre 97 - Ramos Mejía

Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure. Obiščite nas!

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

Slovenski pevski zbor Gallus ob 50. obletnici svojega obstoja vabi na Slavnostni koncert

ki bo v soboto, 7. avgusta ob 20.30 v Slovenski hiši.

Ob 19.15: sveta maša za ustanovitelja dr. Julija Savellija in vse pokojne Gallusove pevce.

Ob 20.30: koncert v dvorani škofa Rožmana.

Prisrčno vabljeni!

V Rogu ležimo...

Nad. z 2. str.

ninami svobodno sprehajajo, nam predavajo o demokraciji in človekovih pravicah, država jim daje in priznava najvišje časti, so častni občani, odlikovani državljani, zaslužni profesorji, nagrajeni uradniki in častni pisatelji.

Umrle pokopavajo z najvišjimi državnimi in vojaškimi častmi, na glavnih slovenskih trgih pa stojijo imena in mogočni spomeniki mogočnih zločincev. Od neštetihih krivic, ki jih je zagrešil totalitarni režim, je bilo samo malo popravljenih. V postopku denacionalizacije, ki bi moral biti končan že pred več leti, je rešenih komaj ena tretjina zahtevkov. Od več tisoč krivično obsojenih je delno ali v celoti oproščenih komaj 1500 obsojencev.

Najbolj krivične in sramotne sodbe nekdanjih političnih sodišč, kot je na primer obsodba škofa Rožmana, pa so v Sloveniji priznane za pravno pravilne in so nedotakljive. Najvišja državna tožilka premišljeno krši z ustavo določeno temeljno človekovo pravico do razveljavitve krivičnih sodb, češ da to ni v javnem interesu, slovenska država se ne zmeni niti za mednarodne zahteve za odpravo komunističnih političnih sodb.

Slovenski katoličani in vsi slovenski demokrati takšne nedemokratske razmere

Društvo Slovenska pristava Redni občni zbor

25. julija ob 10.30 uri

Vsi člani lepo vabljeni!

SDO SFZ

30. pevsko glasbeni večer

v soboto, 14. avgusta

težko prenašamo. Morali pa jih bomo trpeti, dokler ne bomo opustili naivne misli, da so komunisti postali humanisti, da je z njimi mogoče normalno sodelovati, da bodo oni kdaj odkopali naše mrtve, povedali, kaj se je zgodilo, obsodili zločince in odpravili krivice, dokler ne bomo spoznali, da se smemo zanesti samo nase, odločno stopili v politično življenje in sami uveljavili svoje temeljne pravice.

Pretekli čas nas uči, sedanjost nas opominja in prihodnost nas sili, da moramo slovenski kristjani takoj stopiti skupaj v enotno politično skupnost.

Če se dva resnično združita v eno, nobeden nič ne izgubi, vsi vse dobijo, saj ni več dveh ampak ena sama skupnost. Novi

skupnosti so njeni starši zgled in ne ukaz, od staršev vsiljena ustava bi ji bila v pogubo in ne v razcvet. Nova enotna skupnost se mora sama nanovo oblikovati in živeti svoje življenje iz lastnega spoznanja in hotenja.

Slovenke in Slovenci, slovenski kristjani in demokrati, zbudimo se, brez sebičnih računov združimo svoje sile in sposobnosti v enotno politično stranko za bolj pravično prihodnost.

Prišel je čas, da zavremo staro navlako: ostanke totalitarne komunistične misli, oblast brezobzirnega liberalizma in sebične politike, ki eno govorijo in drugo delajo. Zahtevamo novo politiko in izvolimo novo, slovensko oblast.

Uporabimo svoje človeške moči in se zanesimo na pomoč všemogočnega Boga, gospodarja zgodovine, pri katerem imamo mogočne prosilce, slovenske mučence.

V globoki žalosti sporočamo, da nas je zapustila v 92. letu starosti naša predraga mama, stara mama, sestra in teta, gospa

JOŽA SMERSU roj. KLANČAR

Priporočamo jo v molitev in se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo prišli kropiti, podarili cvetje in jo pospremili na zadnji poti. Prav posebna zahvala župniku Franciju Šenku, ki jo je mnoga leta zvesto obiskoval na domu in tudi v bolnišnici, za obrede in molitve ob krsti in na pokopališču, kakor tudi msgr. Jožetu Škerbcu za molitve in besede ob krsti.

Žaljujoči:

sinova Miha in Nataša Zajc, Jurij;
hčeri Marjeta in Marjan Boltežar, Alenka in Matjaž Gabron;
vnuki: Alenka in José Manuel, Lučka in Omar, Eva in Damián,
Vanesa, Damijan in Silvina, Tomaž, Marjan, Andreja,
Simona in Grega;
pravnuiki: Nicolás, Matías, María Eugenia, Camila, Juan Manuel, Victoria, Sofia, Nina in Nika;
sestra Pavla Dolenc;
nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo.

15. julija 1999

Buenos Aires, Ljubljana, Zagreb, Ceuta (Španija)